

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXI. De Secundis Nuptiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

tio propter nuptias, vel pretium & æstimatio dotis: de Jure Bavarico uxor adultera amittit etiam Morgengebam, & alia donata à virò, item medietatem acquæstum, si aliàs ipsi deberetur. *Dicitur* 2. *At non nisi per sententiam*; quia amissio dotis &c. est pœna: pœna autem privativa non incurritur ante sententiam. Id concedo, quòd per innocentem possit retinere dotem, quæ ipsi tradita est, absque sententia Judicis, sèquæ tueri exceptione adulterii adversùs adulteram, fors repentem. *Dixi* 3. *nisi adessent liberi*: in homine enim existentia proprietatis dotis, vel donationis propter nuptias, cederet liberis, innocenti autem solum ususfructus. *Nov. cit. c. 8. §. 2.* *Dixi* 4. *Propter adulterium*; si enim absque delicto unius fieret divortium, procedunt ea, quæ in antecedenti Assertionem diximus. per *c. 1. b. t. & communem DD.* Cæterùm si dos vel donatio propter nuptias non esset constituta, caperetur omnia bonorum pars quarta ab innocente. *l. penult. §. 1. & 2. C. de Repud.*

TITULUS XXI.

De Secundis Nuptiis.

SUMMARIUM.

1. *Secunda nuptia quid: & quæ illorum pœna*
2. *Secunda nuptia sunt licita;*
3. *Modo satis constat de morte prioris conjugii*
4. *An, & quæ pœna secundarum nuptiarum pœna abrogata.*
5. *An secunda nuptia sint benedicenda.*

Per

Per secundas nuptias intelligitur non modò
 Matrimonium secundò, sed etiam tertio,
 quartò, & toties, quoties per mortem
 solvitur, contractum. Jus Civile secundas nu-
 ptias, præsertim in fœminis, odit, & propterea in
 binubas statuit varias pœnas, maxime si intra an-
 num luctûs nubere alteri viro: quas inter aliqua
 in odium secundarum nuptiarum statutæ sunt, &
 propriè rationem pœnæ habent, uti infamia, inca-
 pacitas ad omnem hæreditatem vel legatum ca-
 piendum ab alio, quàm à viro: amissio omnium
 bonorum titulò lucrativò à priori marito acqui-
 sitorum, quæ proin viri demortui consanguineis
 cedunt: & negata potestas marito novo aliquid
 relinquendi ultra tertiam bonorum suorû partem.
 Aliæ autem spectant favorem liberorum, si qui ad-
 sunt ex priore Matrimonio, secus, evanescent, &
 propriè propterea pœnæ non sunt, & aliqua, ni-
 mirum tres primæ, quas recensebimus, maritum
 æquè, ac uxorem, ad secunda vota transeuntem
 afficiunt. Sunt autem sequentes. I. Transiens ad
 secunda vota, sive intra sive post annum luctûs,
 amittit proprietatem, quæ reservatur liberis prio-
 ris Matrimonii, omnium bonorum à priore conju-
 ge acquisite titulò lucrativò, quamvis ipsi ma-
 neat eorum ususfructus ad dies vitæ. *l. 3. C. h. t.*
 Idem est de bonis, quæ obtinuit succedendo ab in-
 testatò liberis, si eadem ex bonis defuncti mariti
 profecta sunt. *Nov. 22. c. 46. §. 2.* Dein 2. pro-
 hibetur vel per actum inter vivos, vel per ulti-
 mam voluntatem, plus, quàm portionem filialem,
 einen Kinds-Theil / conferre in novum maritum,
 & quidem, si partes inæquales liberis prioris Ma-

trimonii obtingerent, non potest marito in fami-
mam statuere. *l. 6. C. h. t.* 3. Siquid donasset li-
beris primi thori, non posset revocare ex causa
gratitudinis. *Nov. cit. c. 35.* ubi tamen excipitur
duplex casus, nempe insidiarum in vitam, & in-
piae injectionis manum in parentem. 4. Amittit
tutelam vel curatelam liberorum prioris Matrimo-
nii. *Nov. 94. c. 2. & c. 67. de appellat.* Item
jus educandi dictos liberos. *l. 1. C. ubi pupilli edu-
cari.* nisi nempe aliud habeat consuetudo, vel
gant circumstantiae. per *l. cit.*

2. Dico I. Secundae nuptiae omnino sunt licitae
etiam saeminis intra annum luctus, per se, modo
satis constet de morte prioris conjugis: quod
ordinaverit Jus Civile, quod in hac re non est atten-
dendum, uti nec in foro Civili hodie attenditur.
Assertio est certa non tantum ex Jure Naturali pro-
pter periculum incontinentiae, quod saepe datur
viduo vel vidua, & spem proles suscipiendae, sed
etiam ex Jure Divino juxta illud S. Pauli *1. Cor.*
*Si dormierit vir ejus, liberata est: cui vult, nubet
tantum in Domino.* & ex Jure Canonico. *c. 2. de
ac universali Ecclesiae praxi.* *Objic.* S. Chryso-
can. 9. caus. 31. q. 1. secundas nuptias vocat
nicationem honestam. R. S. Chryf. teste gl. b.
quitur de illo, qui vivente conjuge, per libellum
tamen repudii dimissa, ducit aliam. Dein hoc
sta fornicatio implicat. Dixi tamen, *modo satis
constet de morte &c.* Sed hinc

3. Quaes, quomodo constare debeat
morte prioris conjugis? R. Moraliter certum
c. 2. cit. & c. 19. de Sponsal. quia alias datur per
riculum adulterii, & Matrimonii novi nullitas
con-

contrahendi. Moralís autem certitudo non habetur ex sola diuturna conjugis absentia, ut volebant Leges Civiles antiquæ. *l. 6. ff. de divort. & l. 7. C. repud.* sed per duos testes de visu, vel per unum fama communi, aut gravibus indiciis adiutum: per præsumptiones violentas, ut si constat, maritum interfuisse periculoso prælio, aut moratum in loco peste infecto, ac insuper diu nihil de eo auditum vel cognitum; per testimonium aliqujus Magistratús, vel Parochi defunctum se sepelivisse testantis &c. Si Parochus dubitet de sufficienti certitudine, non assistat sine recursum ad Ordinarium; si re intellecta & iste dubitet aliquatiter, potest ad novas nuptias aspiranti pro cautela deferri juramentum credulitatis (non veritatis, & ideo malè vocatur suppletorium) quo asserat, se nec scire, nec credere, conjugem adhuc vivere. *Objic. 1. In c. fn. v. si autem. Ut lite non contest.* plus non requiritur, quàm *ut de obitu verisimiliter præsumatur.* Et in *c. 19. cit.* dicitur, *sufficere certum nuntium:* sed unus nuntius, seu testis, & verisimilis præsumptio, non faciunt moralem certitudinem: ergo. 2. Licitum est in Moralibus sequi opinionem probabilem, imò etiam minùs probabilem: ergo. 3. Si requiritur moralis certitudo, tunc superveniente post contractum novum Matrimonium dubio debet illud statim dissolvi: sed hoc est falsum: ergo. *R. ad 1. Ut evitetur antilogia Jurium, & periculum nullitatis novi Matrimonii, ac peccatorum, aliorumque incommodorum, Interpretes communiter per præsumptionem verisimilem intelligunt violentam, quæ facit moralem certitudinem.* In *c. 19. cit.* certum

tum nuntium sumitur in *neutro genere*, ita ut significet certam relationem, non testimonium cuius certæ personæ. Ad 2. Licitus opinionis probabilis usus non est, quando Jus requirit moralem certitudinem, item quando agitur de gravi præjudicio tertii, uti contingit hic; quia novum Matrimonium cedit non solum in præjudicium grave prioris conjugis, fortè adhuc viventis, sed etiam in præjudicium prioris Matrimonii. Ad 3. *N. m.* tunc enim conjuges novi, vel ille, cui superest dubium, tenentur inquirere in veritatem, ac interim abstinere à petitione debiti conjugalis (licet hoc reddi possit non dubitanti propter possessionem bonæ fidei) si verò post adhibitam inquisitionem maneat dubium, debet illud, quatenus est practicum, deponi, ac illo deposito licita fit petitio, & redditio debiti. Si autem certa superveniret notitia, quòd vivat prior conjunx, debent utique secundum Matrimonium, utut bona fide contractum, dissolvi, & prius restaurari, atque inhabitari cum priori conjuge. Imò, etsi prior conjunx non amplius vivat nunc, vixit tamen tempore contracti secundi Matrimonii, & de hoc contractu istud tanquam nullum dissolvi, vel de novo contracti debet. Si ab initio fuit contractum cum dubio utriusque, neuter licitè petit vel reddit debetum; si unus dubitavit, is reddere quidem potest, non petere, nisi deponat prius dubium practicum.

4 Dico 2. Pœnæ in secundarum nuptiarum opum à Jure Civili statutæ per Jus Canonicum sunt abrogatæ. 2. Non verò statutæ in favorem liberos prioris Matrimonii, quæ propriè non sunt pœnæ. Pars 1. sumitur ex *c. penult. & ult. h. t.* licet

licet enim illi textus solum loquantur de infamia, communiter tamen à DD. extenduntur etiam ad alias pœnas propriè dictas; quia in his datur eadem ratio in *dict. cc.* expressa, nempe libertas Matrimonii secundi, ab omni Jure permitti, & evitatio incontinentiæ. Excipiunt tamen casum, quo vidua intra annum luctûs fornicatur, & sic subjicitur (nempe post sententiam Judicis, saltem declaratoriam) pœnis, quibus à Jure Civili puniuntur intra annum luctûs transiens ad secundas nuptias. *Nov. 39. c. 2. §. 1.* Pars 2. colligitur inde, quia nullibi reperitur in Jure Canonico, hos favores liberis esse denegatos. Quod etiam pœnæ secundi generis, & impropriæ, aliquo modo restringant libertatem Matrimonii, nihil facit, quia solum restringunt libertatem inordinatam, & anorem cæcum erga novos thori consortes, ac principaliter consulunt ex æquitate naturali orbis parente liberis.

Dico 3. Secundæ nuptiæ (vel potius personæ 5 eas contrahentes) non debent benedici à sacerdote assistente vel conjungente. *c. 1. & 3. h. t.* quod prohibetur non in detestationem nuptiarum, sed in reverentiam benedictionum, quæ si solennes sunt, uti & consecrationes, v. g. Virginum, Ecclesiarum, Altarium &c. eas, ne vilescant, iterari non vult Ecclesia. Vi consuetudinis tamen in multis locis benedicuntur, si viduus ducat foeminam nunquam nuptam, quæ nempe nunquam accepit benedictionem, licet ille acceperit: & in aliis quoque locis, si vidua ducat sponsum, qui nunquam accepit. Consulantur Ritualia & consuetudines Diœcesium.

Decre-